

Asia: VN/7901/2024

Hallituksen esityksen muotoon laadittu työryhmämietintö kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

1. Laki kuolinpesän palvelualustasta

Lausuntonne:

-

2.1 Osakastietojen muodostaminen (4 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen muodostaminen)

Lausuntonne:

-

2.2 Rekisterin tietosisältö (5 §)

Lausuntonne:

Ehdotamme, että tieto erityistestamentin saajasta merkittäisiin rekisteriin.

2.3 Kuolinpesän ilmoittajan ja yhteyshenkilön vastuut ja velvollisuudet (8, 9 ja 15 §)

Lausuntonne:

-

2.4 Osakasrekisterin tietojen vakuuttaminen oikeaksi (11 ja 12 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Osakasluettelon oikeaksi vakuuttaminen ennen ja jälkeen perunkirjoituksen)

Lausuntonne:

Tietojen vakuuttaminen oikeaksi ennen perunkirjoitusta ei vaikuta tarpeelliselta tai hyödylliseltä toimenpiteeltä pankin näkökulmasta. Vähäiset ja kiireelliset toimet kuten kuolinpesän laskujen maksu onnistuu pääsääntöisesti jo nyt ennen perunkirjoitusta esimerkiksi yhden osakkaan toimesta. Kuolinpesän pankkiasioinnin laajentaminen laskujen maksua merkittävämpiin toimenpiteisiin ennen perunkirjoitusta ei vaikuta mahdolliselta pelkän vakuuttamisen perusteella, koska osakastietoilta puuttuu vielä julkinen luotettavuus.

Emme tunnista hyötyjä myöskään osakastietojen uudelleenvakuuttamisessa perunkirjoituksen jälkeen. Toistaiseksi on nähdäksemme epäselvää, mikä merkitys uudelleenvakuuttamisella tai sen antamatta tai pyytämättä jättämisellä olisi.

Kokoavasti toteamme, ettei osakastietojen vakuuttaminen oikeaksi poista sitä, että julkisen luotettavuuden puuttuessa tarvitaan asiakirjanäyttöä osakkaista silloin, kun osakasasema tai sen puuttuminen perustuu perukirjaan ja sen liitteisiin tai esimerkiksi perunkirjoituksen jälkeen annettuun luopumisilmoitukseen.

2.5 Osakasrekisterin tietojen julkinen luotettavuus (14 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin julkinen luotettavuus vakituisesti ulkomaille muuttaneiden osalta)

Lausuntonne:

Osakasrekisterin hyödyllisyys kulminoituu pankin näkökulmasta sen julkiseen luotettavuuteen eli osakasrekisteri on hyödyllinen siltä osin kuin sen tiedot nauttivat julkista luotettavuutta.

Julkisesti luotettavien osakasrekisteritietojen hyödyntäminen voi nopeuttaa kuolinpesien pankkiasiointia jatkossa, kun ei ole tarvetta käydä kuolinpesän asiakirjoja tai ainakaan sukuselvityksiä manuaalisesti pankissa läpi.

Katsomme, että ulkomailta asumisjaksojen osalta tietojen julkisella luotettavuudella olisi asiointia sujuvoittavaa merkitystä, koska ulkomailta asumisjaksoja on väestöllä suhteellisen paljon ja asiakirjanäyttö jää useissa tapauksissa vajaaksi näiltä ajanjaksoilta.

2.6 Tietojen päivittäminen, säilyttäminen ja poistaminen (16 §, ks. myös 5.1 Muut toteuttamisvaihtoehdot; Kuolinpesän osakasrekisterin tietojen pysyvä säilyttäminen)

Lausuntonne:

Työryhmämietinnön perusteella jää epäselväksi, mikä merkitys mahdollisilla osakasrekisterin tietojen päivittymisillä on perunkirjoitushetken jälkeen ja miten nämä tiedot tulevat tarvittaessa pankin tietoon. Nykyisessä toimintamallissa osakkaat itse ilmoittavat pankille, mikäli osakaspiirissä

tapahtuu perunkirjoituksen jälkeen kuolinpesän pankkiasioinnin kannalta olennainen muutos. Jatkossakin on tarve saada jokin heräte siitä, että kuolinpesän osakastiedot ovat päivittyneet ja osakasrekisteristä on syytä hakea kuolinpesää koskevia tietoja uudelleen. Kyseeseen voisi mahdollisesti tulla tekninen heräte tai sitten velvoite kuolinpesän yhteyshenkilölle ilmoittaa muutoksista kuolinpesän sopijakumppaneille.

Ehdotettu perukirjan säilytysaika 70 vuotta on todennäköisesti riittävä ottaen huomioon, että Verohallinto säilyttää perukirjan pysyvästi.

Työryhmämietinnöstä ei ilmene, miten takautuvasti osoitetaan, että rekisteristä on haettu tietoja tiettyinä ajankohtana ja mikä niiden julkinen luotettavuus on ollut. Nämä seikat pankin tulee kyetä näyttämään jälkikäteen, mikäli syntyy riitaa asiakkaan ja pankin välillä kuolinpesän edustusoikeuksista.

2.7 Tietojen luovuttamisen edellytykset (17-32 §)

Lausuntonne:

-

2.8 Muut huomiot

Lausuntonne:

-

3.1 Perintöveroilmoitus ja perukirja (25, 28, 29, 29 a §)

Lausuntonne:

-

3.2 Esitiedot (26 §)

Lausuntonne:

-

3.3 Muistiinpanot (28 b §)

Lausuntonne:

-

3.4 Muita ehdotuksia

Lausuntonne:

-

4. Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

5. Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 1 ja 13 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

6. Laki verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Lausuntonne:

-

7. Laki perintökaaren 20 luvun muuttamisesta

Lausuntonne:

Perintökaaren 20 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan kuolinpesää koskevat tiedoksiannot, ilmoitukset ja tiedustelut ottaa vastaa 1 momentissa tarkoitettu henkilö (kuolinpesän yhteyshenkilö). Epäselväksi esityksestä jää, että jos kuolinpesä on erikseen valtuuttanut muun henkilön kuin yhteyshenkilön hoitamaan kuolinpesän asioita, niin miten valtuutetun ja toisaalta yhteyshenkilön roolit suhteutuvat toisiinsa. Oletusarvo on, että valtuutettu henkilö voi ottaa valtuutuksen puitteissa myös kuolinpesää koskevat tiedoksiannot, ilmoitukset ja tiedustelut vastaan.

Perintökaaren 20 luvun 6 §:ään on ehdotettu säädettäväksi mahdollisuus antaa kuolinpesän ilmoittajan valahtoinen vakuutus ja uskottujen miesten todistus sähköisesti. Sähköisestä vakuutuksesta ja todistuksesta säädetään kuolinpesän palvelualustasta annetun lain 4 §:ssä. Katsomme, että sähköisen perukirjan mahdollisuudesta tulee säätää sillä tavalla neutraalista, että sähköisen vakuutuksen ja todistuksen mahdollisuutta ei sidota pelkästään Verohallinnon ylläpitämään kuolinpesän palvelualustaan. Muidenkin toimijoiden on voitava tarjota alustoja sähköisen perukirjan laadinnalle hyödyntämällä vahvaa sähköistä tunnistamista.

8. Laki ulosottokaaren muuttamisesta

Lausuntonne:

-

9. Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuksistaan annetun lain muuttamisesta

Lausuntonne:

-

10. Pääasialliset vaikutukset

Lausuntonne vaikutusten arviointeihin:

-

11. Muut huomiot

Lausuntonne työryhmämietinnön muihin osioihin:

-

12. Yleiset huomiot työryhmämietinnöstä

Yleiset huomionne työryhmämietinnöstä:

Tämän lausuntonne lisäksi viittaamme Finanssiala ry:n lausuntoon kokonaisuudessaan.

Pidämme EOAVH-ohjelman mukaista hanketta yleisesti ottaen oikeansuuntaisena ja osakasrekisteriä kuolinpesien asiointia hyödyttävänä työkaluna. Paperiasioinnin ja sähköisen asioinnin yhteensovittaminen voi kuitenkin aiheuttaa muutoksen myötä epäselvyyksiä, joten kuolinpesien ohjeistukseen tulee kiinnittää uudistuksen myötä erityistä huomiota. Näemme hyödylliseksi kartoittaa hankkeen jatkokehitysmahdollisuuksia, kuten testamenttirekisterin mahdollisuutta.

Salpakari Riina
Nordea Bank Oyj